

uden for Kirken og Strømningerne i forskellige Retninger inden for Kirken — Folkekirken — have fremtaldt en hel Række af særegne, ny Sager, Lønningsspørgsmaal, har fremtaldt en administrativ ny Ordning med Hensyn til Pensioneringen, har bragt paa Bane en ny Ordning af Naadensaaret, og Lovgivningen har fremdraaget Spørgsmaalet om Kirkebygninger ved Loven af 7de Juni 1873. Man har her i Tinget indbragt Forslag, der, hvis de gennemføres, vilde frembringe en hel ny Cyklus af Sager. Der er dels Spørgsmaalet om Sigbrænding, som er indbragt ved et privat Lovforslag, som eventuelt vilde afføde forøget Arbejde for Kultusministeriet, og dernæst er der Lovforslaget om Salg af Præstegaardsjorderne, og saaledes vilde man ganske sikkert kunne blive ved at opregne en Mængde Sager, som Forholdene nu een Gang ikke fremtaldte i den Tidperiode — 1848 til 1866 kan jeg sige — men som efterhaanden ere komne til, og som stadig ere virksomme. Jeg tror, der er en anden Omstændighed, hvoraf maaste Mindretallet ogsaa har ladet sig skuffe, nemlig den, at der ved forskellige af disse Spørgsmaal ikke i den sidste Tid er fremkommet egentlige Lovforslag, men derfor eksistere disse Spørgsmaal lige godt. Det, som i Virkeligheden har hvilet, er egentlig kun Kirkeforfatningsspørgsmaalet, men alle de Lovgivningsspørgsmaal, der kan være Tale om, have i Virkeligheden ikke hvilet. De have fundet deres Udtryk paa mange Omraader, først og fremmest ved Finanslovsforslaget. Der vil der netop ogsaa i Nar findes bethdelige Spørgsmaal. Jeg skal f. Eks. blot nævne Spørgsmaalet om ny Kirkebygningers Opførelse over hele Landet, med Hensyn til hvilke der er forelagt Finansudvalget en Plan. Der er dernæst forskellige Ting, som kun høre under den lgl. Anordningsmyndighed, som ere blevne afgjorte i Aarenes Løb, og der er forskellige Lovgivningsspørgsmaal, som ere forberedte. Der er derfor slet ikke nogen Anledning til at tro, at Kirkedepartementet har staaet stille, og at det skulde medføre, at der ikke har været noget naturligt og paatrængende Driste om at faa denne Stilling opretholdt. Derimod staaer dette Lovforslag ikke i nogen som helst Forbindelse med Kirkeraadets Stilling, selvfølgelig, thi her er Spørgsmaalet om et Embede, som vedrører Kirkestyrelsen, og Kirkestyrelsen ligger hos Ministeren og Kongen og ikke hos Kirkeeraadet. Det staaer dernæst i ingen som helst Forbindelse med Spørgsmaalet om en Kirkeforfatning; thi hvad er det, der tænkes paa i Grundloven ved en Kirkeforfatning, det er en særlig re-

præsentativ Forsamling for Kirken, men her er Tale om en Organisation og dens Fuldbendelse ved et Embede, hvad der ikke berøres af Spørgsmaalet, om man kan naa til Enighed om en Kirkeforfatning. Derimod staaer det selvfølgelig i Forbindelse med Spørgsmaalet om kirkelige Reforme i Realiteten af den Grund, at dette Embede, tror jeg, maa siges at være nødvendigt for Administrationen, for Kultusministeriet til en forsvarlig Styrelse af Kirkens Anliggender, men til en forsvarlig Styrelse af Kirkens Anliggender hører ikke blot det at administrere i Henhold til den bestaaende Lovgivning, men ogsaa det at forberede saadanne Reforme, om hvilke der kan være god Grund til at tro, at der er Mulighed for, at man om dem kunde komme til Enighed med Lovgivningsmagten. Om disse Reforme ere store eller smaa — ja, derom kan der jo være forskellige Meninger. Jeg ynder nu i det hele taget mest at fremsætte dem som smaa og saa overlade det til Livet, om de siden have vundet nogen Betydning, frem for straks at kalde disse Reforme store og saa bagefter se, at Livet betragtede dem som nieget smaa. — Regeringens Hovedbetragtning er den, at det Embede, som foreslaas oprettet, vil afhjælpe en abnorm Tilstand i vor centrale Administration, og at Tidspunktet dertil nu er kommet, fordi Sagernes Antal og Art er tiltaget saaledes, at det ikke synes forsvarligt længere at fortsætte den midlertidige Tilstand, der er bleven opretholdt.

Brandes: Jeg beklager, at der her i Salen er blevet nævnt, hvad der er foregaaet i Udvalget; men efter at det er kommet frem, antager jeg ogsaa, at det maa være tilladt ikke at forbyde sig i det, som er fremdraaget, men kun at sige nogle Ord om de Betragtninger, som ere blevne gjorte gældende i den Anledning. Der blev sagt af den ærede Ordfører for Flertallet (Wiem), at det ærede Medlem for Bejle Amts Bjele Valgkrets (Falkenstjerne), som er Mindretallets Ordfører, havde stillet sig noget anderledes over for Kirkeeraadet i Udvalget end her i Salen. Jeg vil ikke forbyde mig i de enkelte Ord; men det ærede Medlem for Bejle Amts Bjele Valgkrets skulde have stillet sig paa en for den ærede Ordfører mærkelig Maade i Udvalget over for Kirkeeraadet, og Ordføreren mente, at det ikke var ganske stemmende med det ærede Medlems Udtalelser her i Salen om dets Ulovlighed. Det er ikke værd at disputere om, hvorledes Ordene falder. Det, der for mig er afgørende, er dette, at nu har den ærede Ordfører foranlediget, at hele dette Spørgsmaal om Ud-